

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorunun *Adalet Bakanı Abdulhamit Gül* tarafından Anayasa'nın 98. TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Türkiye'de farklı cezaevlerinde yaşanan ağır hak ihlalleri, kişilerin yaşam hakkını ve insanlık onurunu ilgilendiren önemli bir boyut kazanmıştır. Türkiye'de iktidar sözcülerinin iddialarının aksine birçok cezaevinde “ince arama” adı altında tutuklu ve hükümlülere çıplak arama dayatmasında bulunulduğu, itiraz edenlere işkence ve kötü muameleye varan saldırıların yapıldığı sık sık kamuoyunun gündemine taşınmaktadır. Çıplak aramaya ilişkin Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümlerinin Anayasa'ya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve diğer taraf olunan uluslararası sözleşmelere aykırılık teşkil ettiği, insan onurunu zedelemeyen ve keyfi uygulamaların önüne geçebilecek yasal düzenlenmelerin yapılması gerektiği bilinmelidir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve yürürlükteki yasalara göre çıplak aramaya maruz kaldığını iddia eden kişilerin, yaşanan hak ihlalinin soruşturulmasını isteme, sorumlularla ilgili şikayette bulunma hakkı mevcuttur. Bu hakkın en etkin ve sonuç alıcı şekilde kullanımının sağlanması gerekmekte iken Türkiye'de hakkın korunamadığı ve ihlalin sistematik bir şekilde devam ettiğini gösteren uygulamalar çoğalmaktadır.

Van T Tipi Cezaevi'nde kalan kadın tutuklulara ilişkin üzerine Van Barosu Cezaevi Komisyonu, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD), Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAY-DER), Van-Hakkari Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (THİV) yetkilileri tarafından hazırlanan raporda; kadın tutukluların çıplak aramaya maruz kaldıkları, “tarafsız” koşullara geçmeleri için baskı altında bırakıldığı, kendilerine süregelen COVID 19 koşullarında su ve yatak verilmediği bilgileri raporlanmıştır. 28 Mayıs tarihinde tutuklanan Medeniyetler Beşiğinde Yakınlarını Kaybedenlerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (MEBYA-DER) üyelerinin Van T Tipi Cezaevi'nde çıplak arama, psikolojik baskı ve kötü muameleye maruz kaldıkları bilgisi avukat ve aile görüşmelerinde kamuoyuna ulaşmıştır. Zaten 10 gündür gözaltında oldukları halde, gardiyanlarca bu şekilde bir aramanın yapılması, bağırarak muamele edilmesi, saç dipleri, ağız içi dahil olmak üzere kadın tutukluların vücutlarının her yerine “ince arama” yapılması tutuklulara eziyet ve kötü muameledir. Tutukluların yasal hakları olan; yatak, temizlik malzemesi, TV, kitap, kalem kağıt gibi haklarının verilmediği hiçbir şeyin olmadığı boş ve kirli bir odada bekletildikleri, 3 gün boyunca su içmek için pet bardak dahi verilmediği, karantina odasında ayakta sayım dayatıldığı ve kantin ihtiyaçlarının karşılanmadığı kamuoyuna yansıyan haberlerde ifade edilmiştir.

46931

Bu bağlamda;

- 1- Son 5 yılda Türkiye’de çıplak aramadan geçirilen yurttaş sayısı kaçtır? Çıplak arama uygulaması göz altı, cezaevi içi veya dışı nakiller de dahil başka hangi durumlarda uygulanmaktadır? Söz konusu çıplak aramanın kanuni gerekçeleri nelerdir?
- 2- Son 5 yılda çıplak arama, işkence ve kötü muamele uyguladığı için hakkında soruşturma açılan cezaevi görevlisi sayısı kaçtır?
- 3- Son 5 yılda işkenceci olduğu için görevinden uzaklaştırılan kamu görevlisi sayısı kaçtır?
- 4- Van T tipi ceza evinde kadın tutuklulara çıplak arama yapılmakta mıdır? Çıplak arama yapan kamu görevlileri bu hukuk dışı uygulamanın talimatını kimlerden almaktadır?
- 5- Zaten gözaltında tutulan kişilerin cezaevine sevk sürecinde yeniden “ince arama” yapılmasının gerekçeleri nelerdir?
- 6- Van T Tipi cezaevinde 28 Mayıs tarihinde kadın tutuklulara çıplak arama iddiaları hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 7- Tutuklu ve hükümlülerin yasal ve anayasal haklarının ihlal edilmemesi amacıyla Adalet Bakanlığı ve Ceza evi görevlilerine insan hakları eğitimi ne sıklıkla ve hangi yöntemlerle verilmektedir?